

HISTÒRIA La troballa té una gran rellevància històrica i resol l'enigma de per què mai s'havia trobat la partida de naixement a Tortosa

Un historiador esclerix que el reconegut tortosí Rector de Valfogona va nèixer a Saragossa

Tortosa L.B.

L'il·lustre poeta tortosí Francesc Vicent Garcia i Ferrandis, conegut com a Rector de Valfogona, va nèixer a Saragossa el 1579. Així ho ha descobert l'historiador Albert Rossich, gran especialista en el barroc català i, en particular, sobre el Rector de Valfogona i resol un dels grans enigmes sobre la figura de Vicent Garcia, del qual no se sabia del cert si havia nascut a Tortosa, ja

que mai se n'havia localitzat la partida de baptisme. Rossich, després d'anys d'una incansable recerca per a esclarir els dubtes biogràfics encara existents sobre Vicent Garcia, ha localitzat la partida de naixement de l'autor a l'Arxiu de Protocols de Saragossa. El document confirma que el Rector de Valfogona no va nèixer a Tortosa, sinó a Saragossa, on va ser batejat el 23 de gener de l'any 1579. La troballa, però, **"no va en detriment de la torto-**

sinitat de Garcia, que sempre es va considerar d'aquí, perquè va tornar a Tortosa ben jovenet", explica l'historiador Enric Querol, que ha compartit recerca amb Rossich i que ha escrit en exclusiva per a l'EBRE un article -a sota- on s'anuncia en primícia la troballa i la seua importància històrica. La informació sobre Vicent Garcia confirma que la seua família s'hauria traslladat a Tortosa quan va morir el seu pare l'any 1582 i quan Vicent Garcia te-

nia ben just quatre anys. El cert és que la localització de la partida de naixement ha resol un dels grans enigmes sobre la figura del Rector de Valfogona i explicaria per què mai s'havia trobat a Tortosa la seua partida de naixement. Fins ara es creia que el document s'havia cremat durant la Guerra dels Segadors.

Rossich, que publicarà en breu la troballa en una revista científica, recull esta important dada biogràfica

del rector de Valfogona en el llibre *Dos panegírics d'Andreu rey d'Artieda (1604) i Vicent Garcia (1613)* que aviat sortirà a la venda. Rossich oferirà també una conferència sobre Vicent Garcia a la tardor a Tortosa en el marc de les Jornades del Patrimoni Literari Ebrenc, organitzades per la Biblioteca Marcel·lí Domingo. En l'article de Querol es donen més dades sobre esta important troballa històrica i la indubtable tortosinitat de Vicent Garcia. ■

CRÒNICA

Francesc Vicent Garcia, un tortosí de Saragossa

Tortosa Enric Querol

M'agraden els misteris, en particular, els literaris: va escriure W. Shakespeare tot el corpus dramàtic que se li atribueix? Qui va escriure el *Lazarillo*? Qui fou l'autor de la continuació del *Quijote*, publicada a Tarragona el 1614 i signada, amb pseudònim, per un tal Avellaneda? Alguns dels més propers i nostrats tenen com a protagonista Francesc Vicent Garcia, conegut també com a Rector de Valfogona. La primera fita en la biografia d'aquest autor barroc és la "Vida del doctor Vicent Garcia", inserta a l'edició prínceps de la seva obra, *La armonia del Parnàs* (Barcelona, 1703). Aquest assaig biogràfic pioner va fixar tota una sèrie de dades i episodis -alguns de reals i alguns de ficticis- que s'han anat transmetent en la cadena d'estudis biogràfics posteriors. El cert és que, alhora que aportava informació molt valuosa, aquest estudi va colar-nos una sèrie d'invencions més o menys versemblants i va crear una sèrie de dubtes i problemes sobre la perpècia vital del personatge difícils de resoldre: és segur que estudià a Lleida? Es pot sostenir que va anar a Madrid i va conèixer Lope de Vega i a Felip III? Encara més important: qui era la família de

l'escriptor? Quan va nèixer? I més encara: quines, d'entre les composicions publicades en l'edició del 1703, eren autèntiques o simplement atribuïdes? Pel que fa a la partida de naixement, els biògrafs excusen la manca del document amb l'argument que alguns llibres de batejos tortosins van cremar a la Guerra dels Segadors. Altres erudits posteriors, a partir de Sinesio Sabater, que va publicar com a pertanyent al poeta la partida de naixement d'un tal Francesc Garcia i Torres, van afegir més boira en comptes de clarícia.

Però com diu el mateix Garcia en l'única obra en prosa que li co-neixem, el *Sermó predicat en les exèquies del rei don Felip III* (Barcelona, 1622), "lo curiós caçador va seguint al rastre de la caça, més que més en temps de neu, i guiat amb aquelles senyals arriba a la cova ahon ser recullí lo animal". El curiós caçador de Garcia, perseverant i implacable, ha estat el doctor Albert Rossich, que durant més de 35 anys ha estat seguint la traça deixada per l'autor en arxius i biblioteques, tant en l'àmbit biogràfic com pel que fa al corpus d'obres conservades. L'objectiu, ben clar: escatir les notícies biogràfiques verdaderes de les llegendes i buscar noves informacions per tal d'establir una biogra-

Rossich acumula una recerca de més de 35 anys sobre la figura de Vicent Garcia

fia esportada i més completa sobre l'autor, d'una banda. De l'altra, fixar el corpus literari autèntic, per mitjà de criteris filològics, ecdòtics (crítica textual), estilístics i altres estratègies pròpies del filòleg, i editar-lo perquè estigui a l'abast de tothom.

He tingut la sort de poder treballar amb Albert en el seu projecte sobre Garcia en diverses ocasions. En una d'aquestes recerques vaig trobar la referència al testament

del pare de l'autor, signat, sorprenentment, a Saragossa, el 3 juny del 1582. Albert va localitzar el testament a l'Arxiu de Protocols de Saragossa. El document ja feia referència a son fill, Francesc Vicent. Tot plegat, lògicament, plantejava la possibilitat que si la família vivia a Saragossa, el fill hi hagués nascut també. Tots dos plegats vam cercar infructuosament la partida de naixement del poeta a la parròquia saragossana on vivien els pares. Fiasco. La qüestió del lloc de naixement oferia, però, diverses possibilitats, perquè la mare, Margarida Ferrandis, va signar un testament, de Tortosa estant, l'octubre del 1580. Podia ser que Margarida s'hagués quedat a Tortosa, independentment del marit. O potser havia tornat a la ciutat per parir, prop de la família? Ara, una dècada després d'aquesta recerca infructuosa, la perseverança de l'Albert ha donat fruit: Francesc Vicent Garcia i Ferrandis fou, efectivament, batejat a Saragossa el 23 de gener del 1579, segons un document servat a l'Arxiu Diocesà no d'aquesta ciutat.

El traspàs del pare, esdevingut el mateix any que testà, 1582, provocà el trasllat de la família a Tortosa -si no s'havien traslladat ja abans, com veiem pel testament de la mare. Tot plegat, el lloc de

naixement, accidental, no canvia el fet que Garcia es considerés sempre tertusensis i que es convertís, com ja el valoraven els editors de *La armonia del Parnàs*, el 1703, en un "príncep de la poesia lírica i còmica", "Fènix de Catalunya", "glòria de Tortosa", i un llarg etcètera de lloances grandiloqüents.

La notícia del naixement apareix publicada en un nou llibre d'Albert Rossich, acabat de sortir de la impremta: *Dos panegírics d'Andreu Rey d'Artieda (1604) i Vicent Garcia (1613)* pronunciats a l'Estudi General de Lleida. Edició crítica. En aquesta ocasió Rossich edita un llarg panegíric en vers que Garcia dedicà a Felip de Berga i Aliağa, personatge natural de la Jana i rector aleshores de la Universitat de Lleida. Una passa més envers la projectada i anhelada edició de l'obra completa del poeta.

N'hi ha més, de novetats sobre el Rector de Valfogona, que anirem publicant, si tot va bé, durant els pròxims mesos. Caldrà estar a l'aguait. Una bona oportunitat per conèixer més l'univers de Garcia serà la conferència d'Albert Rossich a Tortosa, al novembre, en el marc de les V Jornades de Patrimoni Literari Ebrenc de la Biblioteca Marcel·lí Domingo. No sols de Renaixement viu Tortosa. ■